

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра юридичної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ

23 . 03 .2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ
ПІДХОДИ В ПСИХОЛОГІЇ

Статус дисципліни	Обов'язкові компоненти
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	(05) Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	(053) Психологія
Освітня програма	Освітньо-наукова програма «Психологія»
Форми здобуття вищої освіти	Денна
Мова навчання	Українська
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Розробники:

Людмила КАЗМІРЕНКО - кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ;

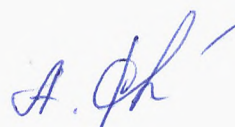
Софія ВЛАСЕНКО - кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ.

Робочу програму схвалено на засіданні

кафедри протокол від 25 лю-
того 2021 року

№ 11

Завідувач кафедри

Олена КУДЕРМІНА

Схвалено науково-методичною радою НАВС Протокол від 22 березня 2021 року № 6.

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання
кафедри від _____ 202_ № __

протокол науково-методичної
ради від _____ 202_ № __
Голова НМР

Завідувач кафедри

**Олена
КУДЕРМІНА**

**Станіслав
ГУСАРЄВ**

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання
кафедри від _____ 202_ № __

протокол науково-методичної
ради від _____ 202_ № __

Завідувач кафедри

**Олена
КУДЕРМІНА**

Голова НМР

**Станіслав
ГУСАРЄВ**

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретико-методологічні проблеми сучасної психологічної науки.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Оволодіння здобувачами знаннями щодо основних теоретико-методологічних проблем сучасної психологічної науки; витоків та сучасного стану кризи в психології; основних психологічних парадигм і підходів; можливостей та інструментарію інтеграції психологічного знання.

Перереквізити, постреквізити «Сучасний стан та перспективи розвитку психології в Україні», «Актуальні проблеми психології права», «Психологія екстремальних ситуацій».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми певного ступеня вищої освіти

Інтегральна компетентність

Здатність до вирішення комплексних проблем в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та отримання нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності

ЗК 1 Здатність до розуміння широкого кола філософських питань, системних зв'язків між явищами і процесами; абстрактного, критичного мислення; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналізу психологічних явищ на рівні філософської методології.

ЗК 2 Здатність до організації та проведення методично обґрунтованого наукового дослідження; дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності.

Фахові компетентності

ФК 1 Здатність аналізувати та зіставляти інформацію, отриману з різних джерел, в тому числі іншомовних, та суміжних з психологією галузей знань, з позицій різних наукових підходів.

ФК 2 Здатність ідентифікувати та вирішувати актуальні психологічні проблеми, визначати та прогнозувати чинники функціонування й розвитку особистості, груп і організацій у зв'язку з правовим регулюванням їхньої поведінки та діяльності

ФК 3 Здатність визначати проблему, гіпотезу, мету, завдання, методи дослідження, планувати та проводити психологічне дослідження, інтерпретувати його результати, визначати перспективи подальших наукових розвідок із дотриманням академічної доброчесності.

ФК 8 Здатність до прогнозування перспективних тенденцій розвитку юридичної психології

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань у галузі юридичної психології із різних джерел, на основі сучасної методології наукового пізнання, з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій

ПРН 2. Виокремлювати, систематизувати та вирішувати актуальні проблеми орієнтовно до практичних запитів суспільства, з метою забезпечення соціально-психологічного та правового захисту громадян України. Здійснювати кваліфікований, науково обґрунтований психологічний супровід професійної діяльності у сфері правових відносин. Володіти методами комплексного психодіагностичного дослідження в системі визначення професійної придатності.

ПРН 3. Вміти проводити дослідження у правничому полі психології, з урахуванням специфіки міждисциплінарного дослідження. Обґрунтовувати та розробляти моделі емпіричного дослідження психологічних явищ, кваліфіковано його проводити, інтерпретувати результати наукового дослідження за різними схемами пояснення; узагальнювати отримані результати на основі виявлення об'єктів і умов дійсності, на які можна поширити результати наукового дослідження.

ПРН 4. Уміти критично й системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових досліджень.

ПРН 7. Працювати над власним розвитком та вдосконаленням, визначати свої професійні можливості та виявляти прагнення до підвищення професійної кваліфікації та професійної мобільності, розвивати міждисциплінарну позицію в психологічному світогляді.

Знання, уміння, навички

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні:

знати:

- теоретико-методологічні засади та принципи психології;
- категорійно-понятійний апарат науки, його специфіку та закономірності функціонування;
- актуальні завдання науки;
- сутність основних теоретико-методологічних проблем сучасної психології (проблема предмету, проблема співвідношення теорії і методу, проблема інтеграції психологічного знання);

уміти:

- визначати види проблем в психології;
- надавати обґрунтоване пояснення витоків кризи в психології;
- аналізувати основні парадигми сучасної психології та встановлювати критерії їх диференціації;
- характеризувати основні складові сучасної методології та орієнтуватися в перспективах їх розвитку;
- використовувати набуті знання при опануванні іншими профільними навчальними дисциплінами.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	Денна форма здобуття освіти		Заочна форма здобуття освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS - 3	Рік підготовки			
	Семестр			
Загальна кількість годин - 90	Лекції			
	10			
	Семінари			
	20			
	Практичні			
	Самостійна робота			
	60			
	Вид контролю			
	Екзамен			

3. Тематичний план

(надається з урахуванням форми здобуття вищої освіти, фінансування)

№ з/п	Назва тем	Нормативний обсяг годин	З них:				
			Усього годин з викладачем	З них:			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1	Історико-теоретичні засади психології як науки	18	6	2	4	-	12
2	Сучасний стан та завдання методології психології	18	6	2	4	-	12

3	Сутність та структура методології психології	18	6	2	4	-	12
4	Основні теоретичні парадигми сучасної зарубіжної психології	18	6	2	4	-	12
5	Основні теоретичні парадигми сучасної української психології	18	6	2	4	-	12
Усього годин		90	30	10	20	-	60
Підсумковий контроль:		Екзамен					

4. Плани навчальних занять за видами

Денна форма здобуття рівня вищої освіти

Тема 1. Історико-теоретичні засади психології як науки – 18 год.

План вивчення теми за видами занять

Лекція – 2 год.

1. Етапи розвитку донаукової психології.
2. Офіційне оформлення наукової психології.
3. Психологічне знання як базис становлення практичної психології.
4. Кризові періоди розвитку психології.
5. Проблеми психології у роботах провідних дослідників.

Семинарське заняття – 4 год.

1. Психологія як наука про душу (Платон, Аристотель, Р. Гокленіус, Х. Вольф). Етапи розвитку донаукової психології.
2. Зв'язок донаукової та наукової психології. Офіційне оформлення наукової психології.
3. Гуманітарна орієнтація психології. Відмінності між науковою психологією і життєвою (побутовою) психологією.
4. Кризи в психології: витоки, симптоми та наслідки. Причини виникнення редукціонізму.
5. Історико-теоретичні проблеми в роботах С. Л. Рубінштейна. Історико-психологічні дослідження М. Г. Ярошевського та А. В. Петровського.

Самостійна робота – 12 год.

Тема 2. Сучасний стан та завдання методології психології – 18 год.

План вивчення теми за видами занять

Лекція – 2 год.

1. Сучасний стан методології психології.
2. Основні характеристики методології психології.
3. Проблема предмету психології. Психічна реальність і природа психіки. Основні положеннями «загальної психології» К. Г. Юнга.

Семинарське заняття – 4 год.

1. Рівневе уявлення про методологію в радянській психології. Основні вимоги до методології сучасної психології.
2. Основні характеристики методології психології. Складові методології: когнітивна, практична, інтегративна.
3. Актуальні завдання методології психології. Методологічний аналіз процесу психологічного дослідження.
4. Основні положення концепції інтегративної методології.
5. Проблема предмету психології. Психічна реальність і природа психіки. Основні положеннями «загальної психології» К. Г. Юнга.

Самостійна робота – 12 год.

Тема 3. Сутність та структура методології психології – 18 год.

План вивчення теми за видами занять

Лекція – 2 год.

1. Основні позиції щодо парадигми наукової психології.
2. Співвідношення теорії і методу як центральна методологічна проблема психології.
3. Інтегративна методологія.
4. Основні напрямки методологічних пошуків у сучасній психологічній науці.

Семінарське заняття – 4 год.

1. Природничо-наукова і герменевтична парадигми психології, їх основні характеристики.
2. Співвідношення теорії і методу як центральна методологічна проблема психології. Теоретичний і експериментальний рівні психології.
3. Емпіричні і наукові факти. Основні групи методів психології.
4. Вимоги до психологічної теорії (Б. Ф. Ломов).
5. Теорія як результат наукового дослідження. Методологічні рівні наукового пізнання: встановлення фактів, їх класифікація та систематизація.
6. Інтегративна методологія: основні проблеми і першочергові завдання. Основні ознаки інтегративної методології.

Самостійна робота – 12 год.

Тема 4. Основні теоретичні парадигми сучасної зарубіжної психології – 18 год.

План вивчення теми за видами занять

Лекція – 2 год.

1. Виникнення та розвиток основних напрямків зарубіжної психології.
2. Класифікація зарубіжних психологічних теорій.

Семинарське заняття – 4 год.

1. Виникнення і розвиток основних напрямів зарубіжної психології.
2. Теоретичні засади та практичне застосування положень психоаналізу в сучасній зарубіжній психології. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Г. Юнга.
3. Теоретичні засади та практичне застосування положень біхевіоризму в сучасній зарубіжній психології. Соціо-біхевіоризм.
4. Проблема особистості в контексті вершинної психології. Екзистенціально-гуманістична психологія.
5. Основні класифікації зарубіжних психологічних теорій.

Самостійна робота – 12 год.

Тема 5. Основні теоретичні парадигми сучасної української психології – 18 год.

План вивчення теми за видами занять

Лекція – 2 год.

1. Становлення та розвиток основних напрямків вітчизняної психологічної науки.
2. Класифікація та сутність основних вітчизняних психологічних теорій.

Семинарське заняття – 4 год.

1. Становлення і розвиток основних напрямів вітчизняної психологічної науки. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського. Теорія діяльності О. М. Леонтьєва. Філософсько-психологічна теорія С. Л. Рубінштейна.
3. Класифікація та сутність основних вітчизняних психологічних теорій.
4. Теорії особистості у вітчизняній психології (С. Д. Максименко, В. В. Рибалка, Л. І. Божович та ін.) Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
5. Суб'єктивно-вчинкова парадигма в сучасній психології (В. Татенко).
6. Сучасна парадигма психотерапевтичної допомоги (З. Кісарчук).

Самостійна робота – 12 год.

6. Завдання для самостійної роботи

Вимоги до організації самостійної роботи здобувачів та структура навчальних завдань визначаються робочими програмами навчальних дисципліни.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення

окремих питань дисципліни. Самостійна робота передбачає також підготовку відповідей на наступні запитання.

1. Історія, теорія і методологія науки: співвідношення понять.
2. Стан розробленості методологічних проблем в сучасній українській психології.
3. Поняття «предмет психології» в контексті основних психологічних парадигм.
4. Основні напрями розвитку методології психології.
5. Методологія, метод, методика: співвідношення понять.
7. Роль комунікативної методології в інтеграції психологічного знання.

8. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

9. Методи навчання

Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

Практичні методи: розв'язок задач, виконання практичних робіт. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, вирішування тестів.

10. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичування балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>Max 60%</i>	<i>Max 40%</i>	<i>Max 100%</i>
$\frac{T1 + T2 + T3 + \dots + T5}{5} \times 12$	Екзамен	
60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанцій
Інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери планшети, інтерактивні дошки, методичне забезпечення та ін.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Поняття «методологія» в психологічній науці.
2. Основне завдання психології XXI ст. в контексті теоретико-методологічних проблем.
3. Поняття «проблема» в психологічній науці.
4. Основні види та рівні психологічного знання.
5. Основні види проблем в психології.
6. Історія розвитку методології психології.
7. Фізіологічна психологія В. Вундта та її значення для методології психології.

8. Сутність та значення теоретичних методів в психології (за В. Вундтом).
9. Причини виникнення методологічної кризи в психології.
10. Причини стагнації методології психології в 30-ті роки ХХ ст. та наприкінці ХХ ст.
11. Поняття та сутність «редукції методології».
12. Методологічні витоки кризи в психології.
13. Причини кризи психології.
14. Методологічні погляди Л. С. Виготського.
15. Засоби подолання кризи психології (за Л. С. Виготським).
16. Сутність історико-генетичного підходу (за Л. С. Виготським).
17. Об'єктивні чинники кризових явищ в психології впродовж 60-90-х років ХХ ст. в Радянському Союзі.
18. Симптоми кризи психології та засоби її подолання.
19. Основні прояви дисоціації в сучасній психології.
20. Дуалізм предмету психології як першоджерело кризи психології.
21. Характеристики методології психологічної науки в радянську епоху.
22. Рівневе уявлення про методологію психології.
23. Загальнонауковий, конкретно-науковий і методичний рівень методології психології.
24. Природнича психологія та герменевтична психологія в контексті методології психології.
25. Основні підходи до перспектив розвитку методології в сучасній психології.
26. Сутність абсолютизації принципів у методології психології.
27. Співвідношення понять «методологія психології» і «теорія психології».
28. Основні рівні та характеристики методології психології.
29. Основні складові методології психології.
30. Поняття «плюралістичної методології» та принцип методологічного лібералізму.
31. Теоретико-методологічний зміст поняття психологічної практики.
32. Модель сучасної психологічної практики та її основні ознаки.
33. Вихідні принципи практичної психології.
34. Актуальні завдання методології психології.
35. Процеси диференціації та інтеграції в психології.
36. Можливості та перспективи системного підходу в психології.
37. Функції та характеристики предмету психології.
38. Поняття «парадигма» в наукознавстві та психології.
39. Сутність та співвідношення природничо-наукової і герменевтичної парадигм психології.
40. Основні риси природничо-наукової парадигми.

41. Основні риси герменевтичної парадигми.
42. Переваги та недоліки психотехнічного підходу як методології психології.
43. Синергетика як можлива парадигма психологічної науки.
44. Співвідношення теорії і методу як центральна методологічна проблема психології.
45. Поняття «методологічна рефлексія психологів».
46. Історичні аспекти проблеми співвідношення теорії і методу.
47. Теоретичний і експериментальний рівні психологічного дослідження (Г. І. Челпанов).
48. Пояснювальний принцип науки (за Л. С. Виготським).
49. Емпіричні і наукові факти.
50. Групи методів психологічного дослідження (за Б. Г. Ананьєвим).
51. Вимоги до психологічної теорії (Б. Ф. Ломов).
52. Проблема пояснення в методології психології.
53. Емпіричний та аксіоматичний підходи до проведення психологічного дослідження.
54. Поняття «передтеорії» та її компоненти.
55. Перспективні напрями розвитку методології психології.
56. Теоретична психологія (А. В. Петровський, М. Г. Ярошевський) та категоріальна система психології.
57. Протопсихологічні категорії, базисні психологічні категорії, метапсихологічні категорії, екстрапсихологічні категорії.
58. Основні напрями методологічних пошуків в сучасній психологічній науці.
59. Визначення особистості на основі співставлення споріднених понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність», «суб'єкт та об'єкт впливів», «особа».
60. Співвідношення понять «індивід» та «особистість».
61. Людина як індивідуальність.
62. Проблема біологічного та соціального як детермінанти становлення особистості.
63. Соціалізація як детермінанта становлення особистості.
64. Індивідуалізація як детермінанта становлення особистості.
65. Сутність самосвідомості та рефлексії у контексті проблеми особистісного становлення.
66. Сутність саморегуляції у контексті проблеми особистісного становлення.
67. Проблема критеріїв, ознак та рівнів сформованості особистості.
68. Проблема структури особистості.
69. Структура особистості у вітчизняній психології.
70. Одновимірні структури особистості у вітчизняній психології.
71. Двовимірні структури особистості у вітчизняній психології.
72. Тривимірні структури особистості у вітчизняній психології.

73. Концепція персоналізації А.В. Петровського.
74. Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
75. Класифікація основних вітчизняних психологічних теорій особистості.
76. Теорії особистості щодо сутності та структури особистості у вітчизняній психології.
77. Розуміння сутності особистості у вітчизняній психології.
78. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
79. Теорії особистості в контексті глибинної психології.
80. Теорії особистості у контексті вершинної психології.
81. Теорії особистості у контексті вершинної психології: гуманістична психологія.
82. Теорія особистості в гуманістичній психології К. Роджерса.
83. Теорія особистості в гуманістичній психології А. Маслоу.
84. Теорії особистості у контексті вершинної психології: теорія ролей (Мід, Блумер, Гофман, Кун та ін.).
85. Теорії особистості у контексті вершинної психології: психодрама Морено.
86. Теорії особистості у контексті вершинної психології: когнітивна психологія (Найсер, Еліс, Бек, Келлі та ін.).
87. Теорії особистості у контексті вершинної психології: біхевіоризм (Дж. Уотсон, Е. Торндайк та ін.).
88. Теорії особистості у контексті сполучення глибинної та вершинної психології: епігенетична теорія Е. Еріксона; онтопсихологія А. Менегетті та ін.
89. Епігенетична теорія особистості Е. Еріксона.
90. Факторні теорії особистості.

11.Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Аллахвердов В. М. Размышление о науке психологии с восклицательным знаком. – СПб. : Формат, 2009. – 412 с.
2. Василюк Ф. Е. Методологический смысл психологического схизиса // Вопросы психологии. – 1996. – № 6. – С. 25-40.
3. Дружинин В. Н. О перестройке в психологии: причины застоя и средства ускорения // Психологический журнал. – 1989. – т. 10 – № 1. – С. 3-12.
4. Зинченко В. П. Методологические вопросы психологии // Вопросы психологии. – 2003. – № 1.
5. Карицкий И. Н. Теоретико-методологическое исследование социально-психологических практик. – М., Челябинск: Социум, 2002.
6. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии. – М.: Наука, 1984. – 226 с.

7. Мазилев В. А. Теория и метод в психологии. – Ярославль: МАПН, 1998. – 356 с.
8. Юревич А. В. Психология и методология. – М.: ИП РАН, 2005. – 312 с.
9. Маркин В. Н. Личность в категориальном ряду: индивид, субъект, личность, индивидуальность (психолого–акмеологический анализ) // Мир психологии. – 2007. – № 1. – С.45–54.
10. Петровский А. В. Вопросы истории и теории психологии: избранные труды. – М.: Педагогика, 1984. – С. 228–257.
11. Платонов К. К. О системе психологии. – М.: Мысль, 1972. – С. 121–145, 178–184.
12. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / За ред. Ю.Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – С. 116–122.

Додаткова література

13. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Смысл, Академия, 2005. – 352 с.
14. Мазилев В.А. Психология на пороге XXI столетия: Методологические проблемы. – Ярославль: МАПН, 2001. – 112 с.
15. Пиаже Ж. Характер объяснения в психологии и психофизиологический параллелизм // Фресс П., Пиаже Ж. Экспериментальная психология. – Вып. 1, 2. – М.: Прогресс, 1966. – С. 157–194
16. Роговин М. С., Залевский Г. В. Теоретические основы психологического и патопсихологического исследования. – Томск: изд-во ТомГУ, 1988. – 234 с
17. Тюков А. А. Психология XXI века: пророчества и прогнозы (Круглый стол) // Вопросы психологии – 2001. – №1. – С. 6-8
18. Янчук В. А. Введение в современную социальную психологию. – Минск : Асан, 2005.
19. Индивид, субъект, личность, индивидуальность в дифференцированной представленности и интегральном определении человека / Под ред. Э. В. Сайко // Мир психологии. – 2007. – № 1 (49). – С. 3–12.
20. Ковалев А. Г. Психологическая структура личности / Под ред. В. В. Богословского // Общая психология. – М.: Просвещение, 1981. – С. 70–73.
21. Логинова Н. А. Разработка проблемы биологического и социального в комплексных исследованиях человека в целях психологического познания // Мир психологии. – 2006. – № 1. – С. 85–95.
22. Максименко С. Д., Мул С. А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект // Проблеми сучасної психології. – 2009. – Вип. 6. – Ч. 1. – С. 3–13.

23. Теории личности в западноевропейской и американской психологии: хрестоматия по психологии личности / ред.-сост. Д. Я. Райгородский. – Самара: Бахрах, 1996.

24. Фельдштейн Д. И. Социализация и индивидуализация – содержание процесса социального взросления // Социальное развитие в пространстве – времени детства. – М.: Моск. психолого–соц. ин–т Флинта, 1997. – С. 67 – 141.

25. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследования и применение). – СПб.: Питер, 1999.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.koob.ru/>.
2. <http://psylib.myword.ru/index.php?automodule=downloads>.
3. <http://www.psynavigator.ru/books.php>.
4. <http://psychology.net.ru/shop/>.
5. <http://www.jourclub.ru/6/>.
6. <http://www.nbu.gov.ua/>.

Підписи авторів РПНД

